

Makro Nederland
t.a.v. de directie
Spaklerweg 50/52
1114 AE Amsterdam-Duivendrecht

info@vissenbescherming.nl
www.vissenbescherming.nl

NL05 ASNB 0910 5373 56
KvK 34147626

Heemstede, 10 juni 2017

Geachte directie,

Stichting Vissenbescherming is in het jaar 2000 opgericht om mensen dier-vriendelijker en respectvoller om te laten gaan met vissen en andere in het water levende dieren en om deze dieren te beschermen. Wij hebben verschillende meldingen van klanten van Makro ontvangen, die het verschrikkelijk vinden dat u levende kreeften en krabben verkoopt. Mede namens de onder aan deze brief genoemde dierenbeschermings- en dierenrechtenorganisaties schrijven wij u hierover aan.

Kreeften en krabben behoren tot de grote groep van ongewervelde dieren, waartoe onder andere ook de mosselen, garnalen, slakken, wormen en inktvissen behoren. Wetenschappelijke onderzoeken tonen aan dat bij deze dieren ook gevoel, pijnbeleving, bewustzijn, leervermogen en geheugen aanwezig zijn. Al in een artikel van G. Fiorito, "Is there 'pain' in Invertebrates?"¹, wordt uit de overeenkomst tussen de reacties van ongewervelde en gewervelde dieren op negatieve prikkels (vluchtgedrag bijvoorbeeld) en uit de aanwezigheid van opiumachtige stoffen in deze dieren geconcludeerd dat ongewervelde dieren over een pijnsysteem beschikken. Deze conclusie wordt ook in meer recent onderzoek getrokken: onder andere in het rapport "Cephalopods and decapod crustaceans"².

De bij ongewervelde dieren aangetroffen opiumachtige stoffen komen ook voor bij gewervelden, waaronder de mens, en bewerkstelligen dat de pijn wordt verzacht of zelfs helemaal weggenomen. De gerichte toediening van opioïden bij ongewervelden veroorzaakt dan ook precies hetzelfde pijnstillende effect als bij de mens, zoals blijkt uit een reeks van experimenten bij slakken, garnalen, wormen en insecten.

Er is dus een duidelijke overeenkomst tussen ongewervelde en gewervelde dieren op dit punt van pijnbeleving. Dat is in wezen ook niet zo verwonderlijk, want indien dieren de voor hen schadelijke factoren niet via pijnprikkels als onaangenaam zouden ervaren, dan zouden zij het niet lang overleven.

Uit wetenschappelijk onderzoek van de laatste tien jaar is gebleken dat ook kreeften en krabben pijn voelen^{3 4} en angst ervaren^{5 6}.

Zo is onder andere gebleken dat krabben niet meer naar een voor hen gunstige plek teruggingen waar hen elektrische schokken waren toegediend⁷. Hieruit blijkt niet alleen dat deze dieren over een geheugen beschikken, maar ook dat zij onaangename pijnprikkels kunnen ervaren, want anders waren ze immers naar de gunstige plek teruggedaan.

Kreeften en krabben die een elektrische schok toegediend krijgen, vertonen vluchtgedrag, lopen weg of klimmen zelfs weg, en in hun bloed wordt melkzuur

aangetroffen dat wordt gevormd onder invloed van stress vanwege de stroomstoot. In een wetenschappelijk onderzoek⁸ waarbij de helft van een groep krabben een elektrische schok toegediend kreeg en de andere helft niet, werd de relatie aangetoond tussen de aversieve, pijnlijke stroomstoot en de fysiologische stressreactie die tot de vorming van melkzuur leidt. Dit onderzoek laat dus duidelijk zien dat ongewervelde dieren, in dit geval krabben, op aversieve prikkels reageren met de aanmaak van melkzuur, hetgeen ook bij andere diersoorten het geval is, zoals bij inktvissen, gewervelde dieren en mensen.

Op uw website adviseert u om kreeften levend in kokend water te doen. Veel onderzoek heeft zich gericht op de vraag of krabben en kreeften pijn kunnen lijden wanneer zij levend gekookt worden. Stephanie Yue geeft in haar rapport "The Welfare of Crustaceans at Slaughter"⁹ een overzicht van de studies naar de negatieve effecten die de diverse dodingsmethoden bij kreeften en krabben teweegbrengen. Deze dieren lijden tijdens het koken gedurende enkele minuten duidelijk waarneembare pijn: de kreeften gedurende tenminste twee minuten wanneer ze in kokend water worden gegooid; de krabben gedurende tenminste vijf minuten wanneer ze in warm water van 40 graden Celsius worden gegooid en acht minuten wanneer ze in koel water worden gegooid wat vervolgens geleidelijk wordt verhit. De door u geadviseerde dodingsmethode veroorzaakt dus de nodige pijn en is daarom ethisch onaanvaardbaar.

Bij de huidige stand van het onderzoek dient er op basis van het voorzorgsbeginsel, vastgelegd in artikel 1.3 van de Wet dieren, van uitgegaan te worden dat kreeften en krabben stress, angst en pijn kunnen ervaren. De huidige wijze van vangen, vervoeren en doden van deze dieren houdt hiermee in geen enkel opzicht rekening.

De dieren worden immers ruw uit hun natuurlijke leefomgeving weggetrokken. Tijdens de vangst en het vervoer worden al diverse scharen en antennes gebroken, waarna de dieren tenslotte in een klein homarium met veel andere soortgenoten worden gehouden. Dit wekt angst en stress op. Tot overmaat van ramp zijn bij bijna alle kreeften en krabben in uw homaria ook nog eens de scharen vast getapet, waardoor ze helemaal geen bewegingsvrijheid meer hebben. In de natuur leven kreeften in diep, donker water op de bodem en vermijden ze licht. Ze zijn zelfs bang voor licht. Ze raken gestrest van licht en het ontbreken van schuilplaatsen. De leefomstandigheden waarin de kreeften bij u verkeren staan ver af van de omstandigheden in hun natuurlijke omgeving en moeten als een ernstige aantasting van hun welzijn worden beschouwd. En hier moeten ze vaak dagenlang wachten totdat ze worden meegenomen om een gruwelijke dood te sterven. Er is op deze wijze geen enkele controle op de omstandigheden waarin deze dieren terechtkomen en de manier waarop zij gedood worden.

Door levende kreeften en krabben te verkopen werkt u dus helaas, onbedoeld, mee aan ernstige dierenmishandeling en de pijnlijke doding van onschuldige dieren. Het zou heel mooi zijn als Makro Nederland zou besluiten om hier vanwege bovengenoemde redenen mee te stoppen. Dit zou een krachtig signaal en stimulans zijn om tot een andere behandeling van deze dieren te komen.

Onderstaande organisaties willen u dan ook dringend verzoeken om geen levende kreeften en krabben meer aan te bieden in uw vestigingen.

Voor meer informatie zijn wij altijd bereid om het een en ander toe te lichten in een persoonlijk gesprek. Ook kunt u desgewenst de heer Ton Dekker, de voorzitter van de Vissenbescherming bellen: 06-23668077.

Wij zien uw reactie graag tegemoet.

Met vriendelijke groet,

Ton Dekker
Voorzitter Stichting Vissenbescherming

Dierenbescherming
World Animal Protection Nederland
Sea First Foundation
Compassion in World Farming Nederland
Eyes on Animals
Stichting Dierbewustleven
PETA Nederland
Stichting Bite Back
Wakker Dier
Een DIER Een VRIEND
Stichting Rechten voor al wat leeft
Comité Dieren noodhulp
Dier&Recht

Dier&Recht
advocaat van de dieren

-
- 1 G. Fiorito: Is there 'pain' in Invertebrates? (Behavioural Processes 12 (1986) 383-388)
 - 2 Advocates for Animals: Cephalopods and decapod crustaceans - Their capacity to experience pain and suffering (2005)
 - 3 http://www.washingtonpost.com/national/health-science/do-lobsters-and-other-invertebrates-feel-pain-new-research-has-some-answers/2014/03/07/f026ea9e-9e59-11e3-b8d8-94577ff66b28_story.html?hpid=z5
 - 4 <http://blogs.nature.com/news/2013/08/experiments-reveal-that-crabs-and-lobsters-feel-pain.html>
 - 5 <http://www.sciencemag.org/content/344/6189/1293>
 - 6 <http://www.scientias.nl/kreeft-ervaart-wellicht-gevoelens-van-angst/>
 - 7 <https://www.scientias.nl/krabben-kunnen-zeer-waarschijnlijk-pijn-voelen/79009/>
 - 8 Robert W. Elwood en Laura Adams: Electric shock causes physiological stress responses in shore crabs, consistent with prediction of pain. Biology Letters 11 nr. 11 (november 2015)
 - 9 Stephanie Yue: The Welfare of Crustaceans at Slaughter (2009)